

ØKONOMISK FRIHED, VÆKST OG VELSTAND: ET DANSK PERSPEKTIVPeter Kurrild-Klitgaard, Institut for Statskundskab, Syddansk Universitet¹

CEPOS har siden 2004 været den danske deltager i Economic Freedom Network. Dette notat er udarbejdet med udgangspunkt i tal fra 2005-udgaven af Economic Freedom of the World (Gwartney, Lawson & Gartzke 2005), og viser, at økonomisk frihed er af stor, positiv og robust betydning for samfundets økonomiske vækst og dermed for befolkningens velstand. Endvidere viser notatet, at udviklingen i økonomisk frihed har stået i stampe i Danmark under den nuværende, borgerlig-liberale regering. Danmark kunne med inspiration fra andre vesteuropæiske lande meget let blive et af verdens frieste lande.

1. Indledning

Economic Freedom Network består med den canadiske tænketank Fraser Institute som bannerfører af 69 tænketanke, forskningsinstitutioner og organisationer i mere end 60 lande heriblandt CEPOS fra dansk side. Igennem dette netværk udarbejdes det årlige *Economic Freedom of the World* indeks. Dette blev i 1990'erne til på initiativ af Nobelprisvinderen i økonomi Milton Friedman, og siden har ca. 60 andre økonomer deltaget i arbejdet, bl.a. to andre Nobelprisvindere (Gary Becker og Douglass North). Indekset blev første gang offentliggjort i 1996 og er siden blevet udviklet i samarbejde med bl.a. det ansete britiske ugeskrift *The Economist*.²

Indekset forsøger systematisk at måle omfanget af økonomisk frihed på en række parametre—i alt 38 hoved- og delkomponenter, opdelt på fem hovedområder: 1. den offentlige sektors og skatternes omfang; 2. retssystem og ejendomsret; 3. pengepolitik; 4. handelspolitik; 5. regulering (som igen er underopdelt i områderne kreditmarked, arbejdsmarked og erhvervsliv).

Indekset indeholder data fra så mange lande, som det er muligt, og 2005-indekset (som er baseret på data for 2003) omfatter i alt 127 lande. Indeksets data går—så vidt som det er muligt for de enkelte lande—tilbage til 1970.

I indekset er hvert land tildelt en indekseværdi på en skala fra 0 (mindst økonomisk frihed) til 10 (mest økonomisk frihed), både for hvert af de fem hovedområder og for økonomisk frihed generelt (som et gennemsnit af hovedområderne).

De data, som anvendes til at konstruere indekset, er alle enten objektive mål (priser, skattesatser o.l.) eller baseret i allerede publicerede, subjektive vurderinger foretaget af andre (d.v.s. organisationer og personer udenfor Economic Freedom Network).

¹ Campusvej 55, 5230 Odense M. Tel.: 6550 2166. E-mail: kurrild@sam.sdu.dk. Peter Kurrild-Klitgaard er den deltagende forsker i netværket fra dansk side. Tak til bl.a. Mogens Justesen og Martin Ågerup for nyttige kommentarer.

² Jf. Gwartney, Lawson & Gartzke 2005: 5.

2. Betydningen af økonomisk frihed

Siden fremkomsten af *Economic Freedom of the World*-indekset har økonomer og andre samfundsforskere i stadig stigende grad anvendt dets data til at undersøge empirisk, hvad der forårsager, at nogle lande er mere frie end andre, og hvad konsekvenserne er af, at de er det.³

2.1. Sammenhængen mellem økonomisk frihed og velstand

Et af de mest robuste resultater fra de senere års mange anvendelser af indekset er, at der vedvarende er en meget stærk og positiv sammenhæng mellem på den ene side, hvor økonomisk frie lande er, og på den anden side hvor rige de er. Som sådan bekræfter de den velkendte formodning, at økonomisk frihed er godt for landes velstand, og dermed for disses indbyggers levestandard.

På et rent pædagogisk plan er sammenhængen mellem økonomisk frihed og velstand mest tydelig, når man opdeler landene i niveauer for, hvor megen økonomisk frihed de har og sammenligner ekstremerne:

- Den femtedel af verdens lande, som har mest økonomisk frihed (lande som Hong Kong, Singapore, New Zealand, Schweiz, USA m.fl.), havde i 2003 et gennemsnitligt BNP per indbygger på 25.062 USD.⁴
- Til sammenligning har den femtedel af verdens lande med mindst økonomisk frihed (lande som Guinea-Bissau, Demokratiske Republik Congo, Venezuela, Zimbabwe og Myanmar) et gennemsnitligt BNP per indbygger på 2.409 USD.⁵

Et skridt mere systematisk er det, når man statistisk analyserer sammenhængen mellem økonomisk frihed og velstand for alle de lande, som er medtaget i frihedsindekset. Dette er gjort i Tabel 1, som indeholder korrelationerne mellem økonomisk frihed, økonomisk velstand og økonomisk vækst. Tabellen viser, at økonomisk frihed er positivt og statistisk signifikant korreleret med velstand ($r = 0,741$; $p = 0,000$).

Det samme forhold er grafisk illustreret i Figur 1 med udgangspunkt i data fra 2004-udgaven af *Economic Freedom of the World* (jf. databeskrivelsen i Tabel 3), hvor den fuldt optrukne linie er tendensen som beregnet ved brug af OLS-regressionsanalyse.

Figuren viser en ganske synlig sammenhæng mellem de to variabler. Meget groft sagt svarer en forskel på 1 indeks-point i økonomisk frihed til en forskel i BNP per indbygger på ca. 7.000 USD (når der justeres for købekraftsforskelle).

Denne sammenhæng er, hvad man betegner som statistisk signifikant og endog med en høj sandsynlighed.

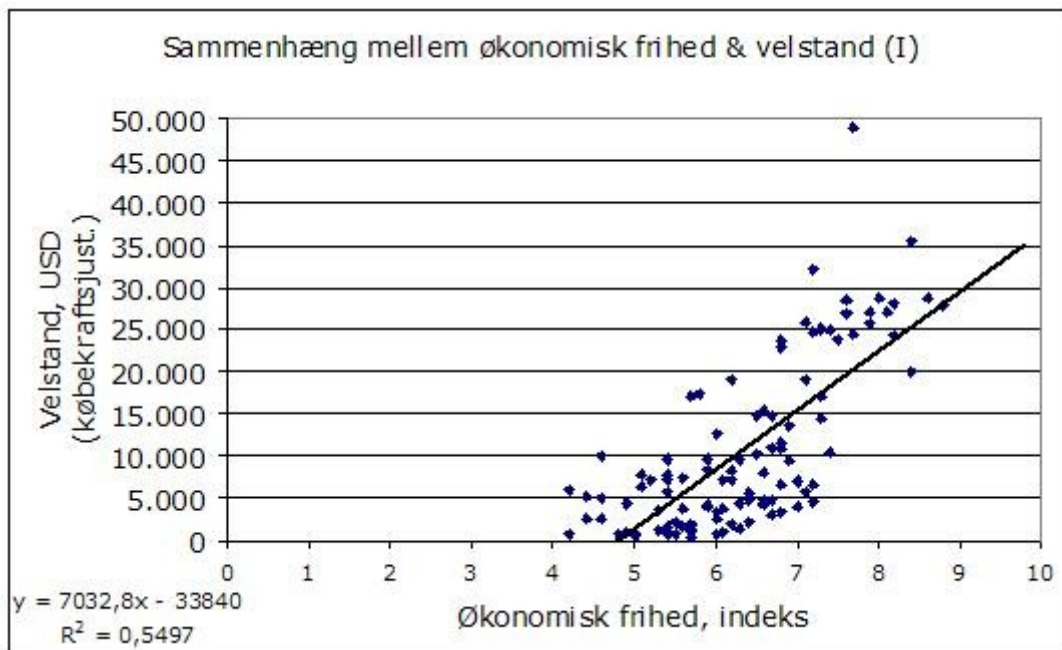
Ser man kun på disse umiddelbare sammenhænge, vil det naturligvis kunne lede til en række fejlagtige konklusioner, både om omfanget af sammenhængen og om kausaliteten. En umiddelbar association behøver jo ikke nødvendigvis at være robust; den kunne teoretisk skyldes helt andre forhold, og det er åbenlyst, at der er andet end økonomisk frihed alene,

³ For oversigter over nogle af anvendelserne af indekset, se f.eks. Scully 2001; Kurrild-Klitgaard & Berggren 2004, samt liste over publicerede artikler, rapporter m.v. i Gwartney, Lawson & Gartzke 2005.

⁴ Se Gwartney, Lawson & Gartzke 2005: 3; 21 (Fig. 1.5).

⁵ Se Gwartney, Lawson & Gartzke 2005: 3; 21 (Fig. 1.5).

som kan have betydning for, hvor fattigt eller rigt et land er (f.eks. uddannelsesniveau). Men når samfundsforskere har undersøgt forholdet statistisk, har det vist sig, at få andre variable kan bidrage med meget. For nærværende har vi foretaget multiple, lineære regressionsanalyser med økonomisk frihed som uafhængig variabel og med velstand og økonomisk vækst som afhængige variable, og hvor vi samtidigt har inkluderet kontrolvariable, der måler en række af de forhold, som i denne type undersøgelser ofte testes (tidligere velstandsniveau, demokrati, investeringer i udstyr, historik m.h.t. økonomisk åbenhed i.f.t. omverdenen, grunduddannelse). I modellerne 1-2 i Tabel 2 er økonomisk frihed testet på velstand med flere eller færre kontrolvariable; i begge tilfælde er den samlede forklaringskraft ganske betragtelig, og økonomisk frihed er positiv (og statistisk signifikant i begge modeller).

Figur 1. Økonomisk frihed (1995-2001) & velstand (2000). N = 109.

2.2. Sammenhængen mellem økonomisk frihed og økonomisk vækst

At der er en sammenhæng mellem økonomisk frihed og velstand er imidlertid ikke ensbetydende med, at det første forårsager det sidste—om end der er mange gode grunde til, at det ville være en plausibel forklaring.⁶ Det virkeligt interessante må være, hvorvidt der er en synlig, empirisk sammenhæng mellem økonomisk frihed og den økonomiske vækst, som i sidste ende er udtryk for generering af velstand.

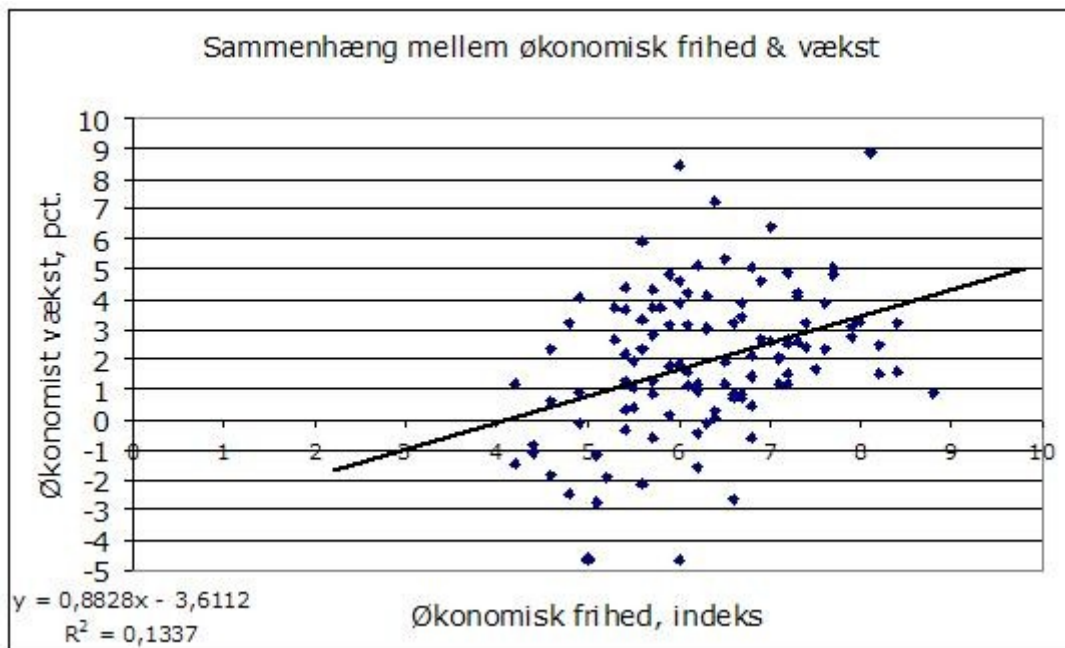
Igen kan et kort blik i 2005-udgaven af *Economic Freedom of the World* antyde, at der er en sådan sammenhæng:

⁶ Se f.eks. Mises [1949] 1966; Hayek 1944; Friedman 1962; Friedman & Friedman 1981; Epstein 1998; jf. Friedman 1988.

- Den mest frie femtedel af verdens lande havde i 2003 en gennemsnitlig vækst i BNP per indbygger på 2,5 pct.⁷
- Til sammenligning havde den mindst frie femtedel af verdens økonomier i 2003 en gennemsnitlig vækst i BNP per indbygger på 0,6 pct.⁸

Sådanne forskelle i økonomisk vækst er ikke trivielle. Hvis to landes indbyggere som udgangspunkt er lige velhavende, men landene har årlige vækstrater på henholdsvis 2,5 pct. og 0,6 pct., vil forskellene i levestandard imellem dem hurtigt blive store. Efter kun 15 år vil indbyggerne i det langsomt voksende land have et velstandsniveau på kun ¾ af det hurtigere voksende land. Efter lidt over en generation (38 år) vil indbyggerne i det hurtigst voksende land have en levestandard, der er dobbelt så høj som dem i landet med mere beskedne vækst. Efter 59 år vil forskellen i velstand være 3:1. Sagt lidt populært kan man sige, at en forskel på 2 pct. point i vækst om året i løbet af et liv, bliver forskellen på at leve i et rigt land og et u-land.

Med udgangspunkt i indekstets værdier kan vi også analysere den korrelation mellem økonomisk frihed og økonomisk vækst, som vi allerede har refereret til (jf. Tabel 1). Denne viser, at korrelationen mellem økonomisk frihed og økonomisk vækst er relativt stor og statistisk signifikant ($r = 0,366$; $p = 0,000$). Forholdet mellem de to kan vi grafisk illustrere som gjort i Figur 2.

Figur 2. Økonomisk frihed (1995-2001) & vækst (1996-2000). N = 113.

Figuren viser dels, at der er en synlig association mellem økonomisk frihed og økonomisk vækst, men dels også at denne er lidt mindre systematisk og mindre stærk end den tidligere betragtede association mellem økonomisk frihed og velstand.

⁷ Se Gwartney, Lawson & Gartzke 2005: 3; 21 (Fig. 1.6).

⁸ Se Gwartney, Lawson & Gartzke 2005: 3; 21 (Fig. 1.6).

Ikke desto mindre: Lidt groft sagt kan man sige, at den umiddelbare sammenhæng, der her tegner sig, er, at en forskel på 1 indeks-point i økonomisk frihed betyder en forskel i gennemsnitlig årlig vækst i BNP per indbygger på ca. 0,9 pct.—hvilket, som vist, er en ikke uvæsentlig størrelse.

Men ser man kun på den type simple, umiddelbare korrelationer kan det—som sagt—lede til forhastede konklusioner, og det kan derfor igen være nødvendigt at tage andre faktorer i betragtning. Dette er gjort i modellerne 3 og 4 i regressionsanalyserne i Tabel 2. Her ser vi, at modellens samlede forklaringskraft i forhold til variationen (angivet ved størrelsen af R^2) er væsentligt mindre end i tilfældet med velstand; forklaringskraft er der imidlertid, og den eneste variabel, som er statistisk signifikant, når det gælder forklaringen af økonomisk vækst, er økonomisk frihed—der også som forventet er positiv.⁹

2.3. Sammenhængen mellem økonomisk frihed og andre forhold

Mange ville måske indvende, at velstand ikke er alt i tilværelsen, og at borgernes velbefindende nok skal måles på andet end BNP per indbygger alene. Det er der et vist gran af sandhed i, men næsten uanset hvorledes man alternativt måler menneskers levestandard, er det samme billede, der tegner sig: D.v.s., der er en meget synlig positiv sammenhæng mellem, hvor megen økonomisk frihed et land har, og hvor godt indbyggerne har det.¹⁰ To simple sæt af observationer kan antyde dette:

- I den mest frie femtedel af verdens lande var ledigheden i 2003 gennemsnitligt på 5,2 pct. I den mindst frie femtedel var den gennemsnitligt på 13 pct.¹¹
- I de mest frie lande var den forventede levetid i 2003 på 77,7 år, mens den i de mindst frie lande var på 52,5 år.¹²

Men måske mest fundamentalt er det tillige tilfældet, at den økonomiske frihed er god for de fattigste. Det er som regel de fattigste grupper, der tillige er dem, der er mest ramt af f.eks. ledighed og hårde arbejds- og leveforhold, som forkorter deres levealder, men der er tydeligvis tale om at økonomisk frihed giver velstandseffekter også for de fattigste: I den femtedel af verdens lande med de mest frie økonomier var den gennemsnitlige indkomst for de 10 pct. fattigste i 2003 på 6.451 USD. I den femtedel med mindst frie økonomier var den gennemsnitlige indkomst for de 10 pct. fattigste på 1.185 USD.¹³

⁹ Initial velstand (her BNP pr. indb. 1970) er normalt et af de mest konsekvent signifikante resultater i vækstlitteraturen—specifikt at relativt højere velstand på et tidspunkt associeres med relativt mindre vækst på et senere tidspunkt. Fortegnet er her det rette, men når koefficienten ikke er statistisk signifikant, skyldes det formodentlig den relativt korte tidsperiode.

¹⁰ For mere systematiske, statistiske analyser af forholdet mellem økonomisk frihed og menneskers velfærd, se f.eks., Hanke & Walters 1997; Grubel 1998; Berggren 1999.

¹¹ Se Gwartney, Lawson & Gartzke 2005: 3; 22 (Fig. 1.8).

¹² Se Gwartney, Lawson & Gartzke 2005: 3; 22 (Fig. 1.9).

¹³ Se Gwartney, Lawson & Gartzke 2005: 3; 23 (Fig. 1.11).

3. Danmarks økonomiske frihed

Danmark har i indekset en økonomisk frihed svarende til 7,66 på indeksets 0-10 skala i 2003, hvilket giver en relativt placering som nr. 13 af de 127 lande; 13. pladsen deles med tre lande, der ikke er så forskellige fra os eller fra hinanden (Østrig, Island og Holland). Til sammenligning får det mest frie lande i undersøgelsen, Hong Kong, en indeks-score på 8,7 af 10, mens det mindst frie af de analyserede lande er Myanmar med en indeks-score på 2,8.¹⁴

3.1. Områder med stor og lille økonomisk frihed

Danmark ligger dermed relativt højt i friheds-indekset. Denne høje placering skyldes to ting: At indekset medtager information om meget andet end f.eks. skattetrykket alene, og at Danmark trods meget lave placeringer på nogle områder, faktisk har relativt høje placeringer (altså relativt stor økonomisk frihed) på andre, væsentlige områder.

De områder, hvor Danmark ligger særligt relativt højt¹⁵ i indekset, er disse tre:

- Retssikkerhed og ejendomsrettigheder: 9,5 (nr. 1).
- Pengepolitik: 9,7 (nr. 5).
- Regulering af kreditmarked: 9,4 (nr. 8).

For nogle vil især de første tal sikkert forekomme uacceptabelt positivt, men de er hentet fra de årlige undersøgelser fra *International Country Risk Guide* og *Global Competitiveness Report*, som bruger eksperter til at estimere bl.a. hvor uafhængigt retssystemet er, hvor upartiske domstolene er, hvor god retsbeskyttelsen er af privat ejendom, hvor stor en rolle militæret spiller i den politiske proces, og hvor effektivt lov og orden håndhæves. Tilsammen opfattes disse tal generelt som endog meget anvendelige vurderinger af, hvor sikker en borger kan være på, at det offentlige vil respektere ens private ejendomsret, og at enhver begrænsning af denne skal ske ved lov og mod fuld erstatning, og på alle disse får Danmark høje scorere (om end kun maks. på to af de fem komponenter, der indgår).

De områder, hvor Danmark ligger særligt lavt i indekset, er disse fire:

- Regulering af erhvervsliv: 6,5 (nr. 14).
- Handelspolitik: 8,1 (nr. 23).
- Regulering af arbejdsmarked: 4,6 (nr. 71).
- Offentlige sektors & skatters omfang: 4,2 (nr. 115).

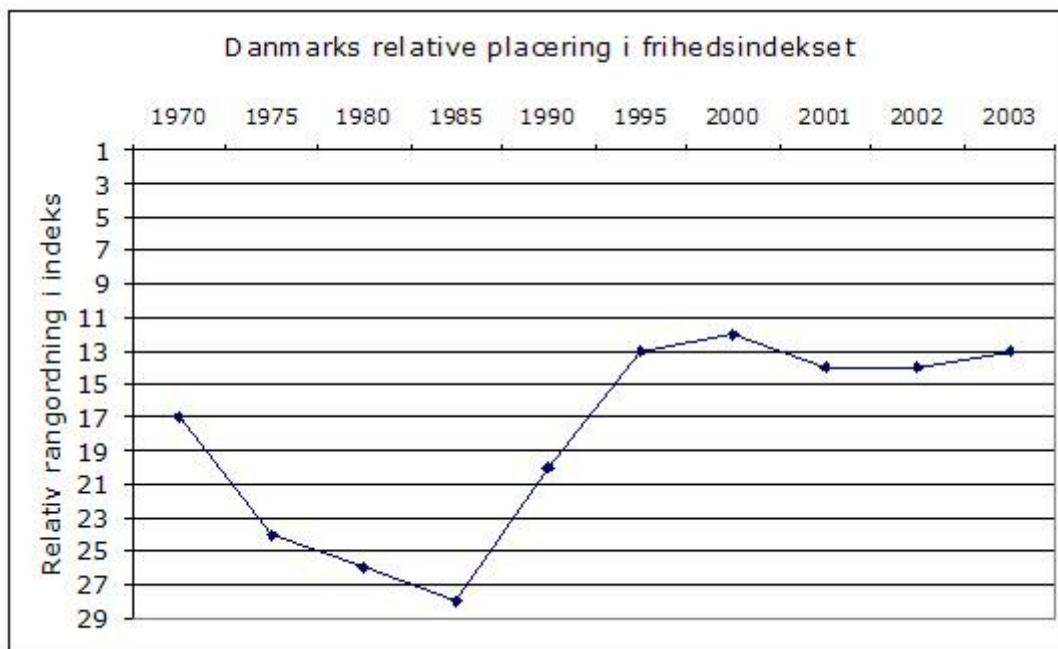
3.2. Udviklingen i Danmarks placering

Men man kan også se på, hvorledes Danmarks placering i indekset har været over tid.¹⁶ I det store billede ligger Danmark uændret i de senere år, d.v.s. man har siden midten af 1990'erne ligget blandt de totalt set 20 mest frie økonomier i verden (jf. Figur 3), med samlede indeks-scorer svingende mellem 7 og 8 (jf. den tykke kurve i Figur 4).

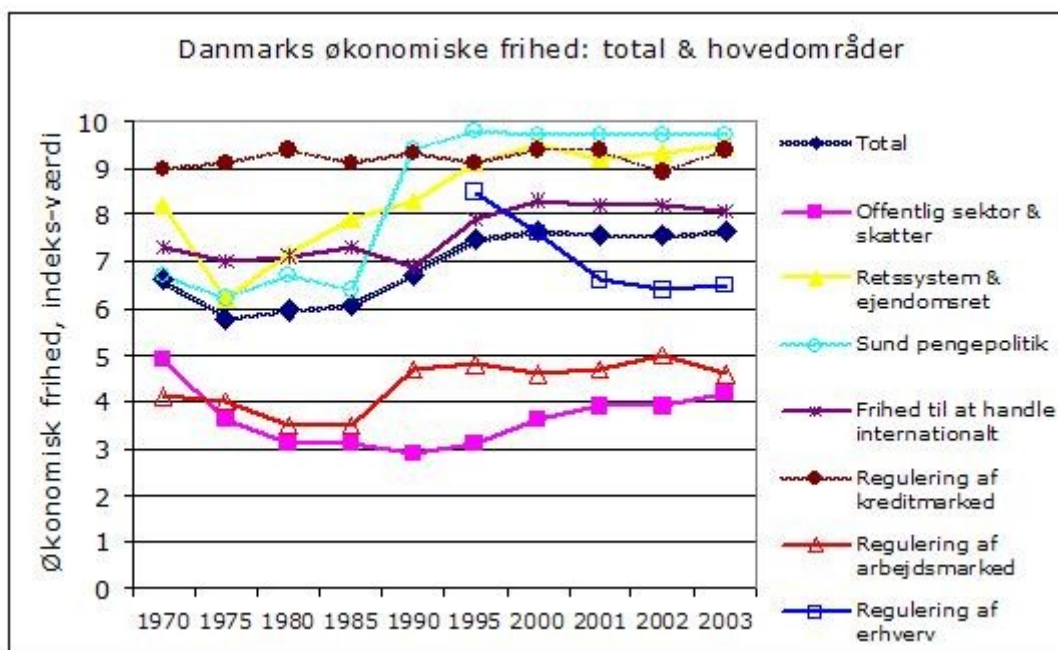
¹⁴ Grundet mangel på pålidelige data er en række meget planøkonomiske lande ikke medtaget, bl.a. Cuba og Nordkorea.

¹⁵ Særligt højt er for nærværende relativt arbitrært operationaliseret som højere end Danmarks relative total-placering i indekset (som nr. 13). Omvendt er særligt dårligt operationaliseret som de placeringer, hvor man ligger under denne.

¹⁶ Her er anvendt indekset normale indeks-værdier, d.v.s. ikke de såkaldte "chain-linked" tal fra den seneste udgave (Gwartney, Lawson & Gartzke 2005: 17).

Figur 3. Danmarks "ranking" i *Economic Freedom of the World Index* (1970-2003) (kilde: Gwartney, Lawson & Gartzke 2005).

Figur 4. Danmarks indeks-scorer, totalt og på hovedområder (kilde: Gwartney, Lawson & Gartzke 2005).

Men det er værd at bemærke, at udviklingen i den økonomiske frihed i Danmark har stået i stampe siden omkring år 2000, d.v.s. under den nuværende borgerligt-liberale regering, som til med er den af slagsen med det stærkeste parlamentariske udgangspunkt i tre kvart århundrede. Danmarks total indeks-værdi lå således i 2003 på 7,66 mod 7,67 i det sidste fulde år, hvor Poul Nyrup Rasmussen var statsminister (2000).

På nogle punkter er den økonomiske frihed endog blevet mindre siden opgørelsen for 2000: Det er først og fremmest på spørgsmålet om regulering af erhvervslivet; her får Danmark for 2003 en værdi på 6,5 mod 7,6 i 2000.¹⁷

Faktisk var der til sammenligning *totalt* anskuet forbedringer under de Socialdemokratisk-ledede regeringer i løbet af 1990'erne. Her steg frihedsindekset for Danmarks vedkommende fra 7,46 i 1995 til 7,67 i 2000. Denne forbedring skyldtes uændrede forhold eller generelle forbedringer på de fleste underområder—med regulering af erhvervslivet som den ene store undtagelse; sidstnævnte forværredes fra 8,5 i 1995 til 7,6 i 2000.

3.2. *Potentialet for Danmarks relative placering*

Hvordan ville Danmark ligge, hvis man på de "dårlige" områder lå bedre?

Det er ikke et trivielt spørgsmål; det var først og fremmest Danmarks forbedrede pengepolitik under Schlüter-regeringerne i 1980'erne (fastkurspolitikken kombineret med en tidlig liberalisering af kapitalbevægelserne), som bragte Danmark op i frihedsindekset, og det er samtidigt ikke mindst denne politik, der er blevet peget på som en af årsagerne til, at landet kom bedre ud af 1980'erne og var bedre rustet til konkurrencen på EU's indre marked end f.eks. Sverige.

Havde Danmark derimod i 2003 haft en Anker Jørgensen-æra pengepolitik og en tilsvarende indeks-score (6,5 i 1980), ville Danmarks totale økonomiske frihed droppe til 7,02 og knap 20 pladser til en rangering som nr. 34. Havde man også haft Anker Jørgensen-æraens marginalsatser m.v. (indeks-score 3,0 i 1980), ville Danmark—selv med de andre forbedringer, der er sket i perioden—være droppet til 6,79 og en plads som nr. 43—hvilket ville være efter lande som Botswana, Jamaica og Peru og kun marginalt foran f.eks. Zambia.

Man kan også lave et alternativt eksperiment: Nemlig forestille sig, hvorledes Danmark ville se ud, hvis man havde andre landes mere liberale politikker. Intet ville være lettere end at skele til f.eks. Hong Kong, Singapore eller USA og se nærmere på forskellene—og intet ville formodentligt være lettere at gøre grin med eller opstille som skræmmebilleder. Så for at illustrere at mindre kan gøre det, kan man forestille sig et tanke-eksperiment, hvor man i stedet tager udgangspunkt i lande, der i flere henseender ikke ligger så langt fra Danmark som USA eller Fjernøsten. Hvad nu hvis Danmark havde f.eks.:

- En offentlig sektor/et skattetryk som *Schweiz* (7,3; nr. 25);
- En handelspolitik som *Irland* (8,8; nr. 4);
- En arbejdsmarkedsregulering som *Island* (7,0; nr. 12);
- En erhvervsregulering som *Finland* (7,4; nr. 5).

¹⁷ Forværringen er på dette område et resultat af en kombination øget tid, som virksomhederne skal bruge på kontakt med offentligt bureaukrati (givetvis primært i.f.t. miljøkrav), øget offentlig kontrol med erhvervslivets priser, samt en øget tendens til "irregular payments".

Konsekvensen ville være, at Danmark så ville få en samlet indekssværdi på 8,64, svarende til at være nr. 2 land i verden m.h.t. økonomisk frihed—kun overgået af Hong Kong og reelt helt på niveau med denne (8,69).

Hvad ville disse forskelle betyde, f.eks. med hensyn til vækst og velstand? Altså enten Danmark som Anker Jørgensen kunne have forestillet sig, med en score på 6,79, eller en liberal økonomi inspireret af andre vesteuropæiske lande og en status som et af verdens to frieste økonomier (8,64)? D.v.s. en forskel på plus/minus 1 indeks-point. Et nøjagtigt svar kan man ikke give på et videnskabeligt grundlag; mange andre forhold end økonomisk frihed spiller naturligvis en rolle for samfunds velstand, og ikke alle former for frihed er lige vigtige for at stimulere økonomisk vækst og velstand.¹⁸ Men de foregående analyser mere end antyder dog, at der kan være en væsentlig velstandsmæssig gevinst for danskere ved at satse på reformer af netop de fire områder, hvor man ligger dårligt i *Economic Freedom of the World*. Med udgangspunkt i de her foretagne analyser ville et Anker Jørgensensk niveau—alt andet lige—kunne koste danskerne op til 1 pct. i årlig økonomisk vækst, mens et niveau som det ene af verdens to mest frie økonomier omvendt ville kunne give op mod 1 pct. point mere i vækst om året. I begge tilfælde ville dét have mærkbare konsekvenser for danskernes levestandard.

¹⁸ Se f.eks. Leschke 2000.

Appendiks.

Tabel 1. Pearson-korrelationer mellem økonomisk frihed og velstand/vækst.

	Økonomisk frihed	Velstand	Økonomisk vækst
Økonomisk frihed	r = 1 N= 122	r = 0,741** p = 0,000 N= 109	r = 0,366** p = 0,000 N= 113
Velstand	-	r = 1 N= 137	r = 0,264** p = 0,002 N= 133
Økonomisk vækst	-	-	r = 1 N= 142

** = Korrelation statistisk signifikant på 0,01 niveau (2-sidet).

Tabel 2. Multipel, lineær regressionsanalyse.

Model	Velstand		Vækst	
	1	2	3	4
Konstant	-10.089,0 (-2,824)	-11.606,1 (-3,455)	-5,912 (-2,425)	-3,390 (-1,832)
Økonomisk frihed	1.586,74 (2,548)*	1.744,22 (2,942)**	1,132 (2,662)*	0,816 (2,941)**
Åben økonomi hi- storik	3.551,74 (2,184)*	3.297,62 (2,049)*	-1,579 (-1,507)	-
Grunduddannelse	435,89 (1,211)	-	-0,096 (-0,393)	-
Investeringer i ud- styr	77.521,71 (5,336)**	80.653,77 (5,693)**	17,699 (1,667)	-
Demokrati	-244,38 (-0,813)	-	0,218 (1,054)	-
Velstand (1970)	3,548 (6,176)**	3,926 (10,420)**	0,000 (-0,695)	-
R ² (just.)	0,909	0,909	0,110	0,126
S.E.E.	3.097,58	3.090,65	2,089	2,296

* p < 0.05 ** p < 0.01; værdier er ustandardiserede koefficienter; tal i parenteser er t-værdier

Tabel 1. Databeskrivelse.

Variabler	Indhold	Værdier	N	Mini- mum	Maksi- mum	Gennem- snit	Std.- afvigelse	Kilde
<i>Uafhængig variabel:</i>								
Økonomisk frihed	Gennemsnit af de samlede 1995-, 2000- og 2001-værdier	indeks-værdi: 0 (mindst) – 10 (mest)	122	3,60	8,80	6,26	1,07	Economic Freedom of the World (Gwartney & Lawson 2004)
<i>Afhængige variabler:</i>								
Velstand	BNP per indb. 2000, USD, købekraftsjusteret (Purchasing Power Parity)	antal	137	490,18	48.967,56	9.428,49	9.449,16	Penn World Tables, v. 6.1.
Vækst	Forandring i BNP per indb. (gennemsnit 1996-2000,) USD, købekraftsjusteret (Purchasing Power Parity)	pct.	142	-4,69	8,88	2,13	2,52	Penn World Tables, v. 6.1.
<i>Kontrol-variabler:</i>								
Åben økonomi historik	År i perioden 1950-90 en samfundsøkonomi har været åben	pct.	124	0,00	1,00	0,34	0,35	X. Sala-i-Martins datasæt (jf. Sala-i-Martin 1997)
Velstand, 1970	BNP per indb. 2000, USD, købekraftsjusteret (Purchasing Power Parity)	antal	114	179,25	5.867,22	1.451,99	1.364,29	Penn World Tables, v. 6.1.
Demokrati	Politiske rettigheder, slutningen af 1990erne	indeks: 1 (færrest) – 7 (flest)*	167	1	7	4,57	2,16	Freedom House, 1999-2000
Investeringer i udstyr	Pct. af BNP investeret i nyt udstyr	pct.	88	0,00	0,15	0,04	0,03	Barro-Lee & Sala-i-Martin datasæt (jf. Sala-i-Martin 1997)
Grunduddannelse	Andel med syv års skolegang, 1960	pct.	100	0,07	9,61	3,33	2,43	Barro-Lee & Sala-i-Martin datasæt (jf. Sala-i-Martin 1997)

* Indeksværdierne er her vendt om i.f.t. Freedom Houses sædvanlige gengivelse af disse (hvor 1 er mest og 7 er mindst).

Referencer

- Berggren, Niclas (1999). "Economic freedom and equality: Friends or foes?", *Public Choice* 100(3-4), pp. 203-223.
- Epstein, Richard A. (1998). *Principles for a free society: Reconciling individual liberty with the common good*, Reading: Perseus Books.
- Friedman, Milton (1962). *Capitalism and freedom*, Chicago: University of Chicago Press.
- (1988). "A statistical note on the Gastil-Wright survey of economic freedom", Michael A. Walker (red.), *Freedom, democracy and economic welfare*, Vancouver: Fraser Institute.
- Friedman, Milton & Rose D. Friedman (1981). *Det frie valg: Et personligt vidnesbyrd*, København: Gad.
- Grubel, Herbert G. (1998). "Economic freedom and human welfare: Some empirical findings", *Cato Journal* 18(2), pp. 287-304.
- Gwartney, James D. & Robert Lawson (2004). *Economic freedom of the World: 2004 annual report*, Vancouver: Fraser Institute.
- Gwartney, James D., Robert Lawson, & Erik Gartzke (2005). *Economic freedom of the World: 2005 annual report*, Vancouver: Fraser Institute.
- Hanke, Steve H. & Stephen J. K. Walters (1997). "Economic freedom, prosperity, and equality: A survey", *Cato Journal* 17(2), pp. 117-146.
- Hayek, Friedrich August von (1944). *The road to serfdom*, London: Routledge & Kegan Paul.
- Kurrild-Klitgaard, Peter & Niclas Berggren (2004). "Economic consequences of constitutions: A theory and survey", *Journal des Economistes et des Etudes Humaines* 14(1), pp. 3-41.
- Leschke, Martin (2000). "Constitutional choice and prosperity: A factor analysis", *Constitutional Political Economy* 11(3), pp. 265-279.
- Mises, Ludwig von (1966 [1949]). *Human action: A treatise on economics*, 3. rev. udg., Chicago: Henry Regnery.
- Sala-i-Martin, Xavier X. (1997). "I just ran two million regressions", *American Economic Review* 87(2), pp. 178-183.
- Scully, Gerald W. (2001). "Institutions, policy, and economic growth", pp. 611-627 i William F. Shughart & Laura Razzolini (red.), *The Elgar companion to public choice*, Cheltenham: Edward Elgar.